

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Qvatvor Conseqventibvs Pertexens, Quae post beatum S. Xauerij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

19. Sanctitas discip. Berzei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

omni expectatione, certis nuntiis Ormuzium perfertur, incruenta victoria, imò absque multa dimicatione, arcem quo pacto vix scitur, expugnata ad Regem Ormuziensem rediisse; atque hinc licuit non falso conficere, illam ejus breuissimi temporis jacturam eo tantum spectasse vt militaris illa sanies Ormuzium purgaret, in qua præter alios censebantur non pauci, suis è cœnobiis ab Europa in Indiam profugi, vt vitam ducerent quam solent apostata; fuit item cum sua Berzeum eximia caritas erga ciues lue pestifera contactos, probauit sui immemorem, & quouis periculo majorem. Populabatur urbem pestilentia febrium quas anni illius immensi æstus induxerant, desinebantque in mortiferum lethargum eam ob rem necessitatibus supremis succurrendum erat sollicitudine tanto acriori, quanto & latius saniebat lues, & confessionum vel puncto temporis dilata remedia, sera erant & inutilia, malo quoque accessit quod laboriosi numeris, pondus omne in illum incubuit, vno è sacerdotibus defuncto, reliquis ex morbo jacentibus, præter quos illum Vicarij etiam publicas vices supplere oportuit.

19.
Sanctitas
discip. Ber-
zei.

Sed quas Berzeo molestias, gentis illius scelera & pœnæ imponebant, recreabat Deus multorum accessu, qui præter vulgarem Christianorum probitatem, ad gradum virtutis sublimiorem anhelabant; mirabatur tot esse qui Societatem expeterent, tam multos parentum qui filios suos in eam ad scribi optarent, eamque Dei largitatem prosequeretur gratianimi festa laude: & acceperat quidem à Xaverio potestatem cooprandi quos nancisceretur vocationis nostræ spiritu instinctos, verum ex multis agrè duodecim admisit, numeri enim hujus dimidium statuerat secum in Iaponiam ducere vt iis ad Iaponum, & Sinensium institutionem magistris, nostrorum vice vteretur; lex alios ab se idcirco admissos contestatur ne obniteretur diuino spiritui à quo manu duci videbantur. In iis adolescens, audita ejus in foro concione, Dei, & sanctimonie amore sic inflammatus est, vt rem omnem suam adeoque, & vestes pauperibus donarit; exinde seminudus, nuda in humo, crucis cuiusdam ad pedem cubans, victitans ostiatim rogato. Hunc cerebro motum garriebat vulgus; ego inquit Berzeus sapientissimum, & virtute præstantem; ac jure id quidem, ad eum enim cum venisset Societatem petiturus, rogauit quamprimum in Persidem mitti ad prædicandam CHRISTI Fidem, & mortem pro illa oppetendam nec tantis ausibus alios desiderabat apparatus, quam obedientie sanctæ nutum & meritum, alius pariter post habitum publicè sermonem de ferenda cum CHRISTO in Caluarium cruce, descendens pedibus se palam abjecit, cupidus & ipse sua cum cruce illum sequi, & quocumque tandem ipsi libuisset ab eo mitti efflagitans, inter CHRISTI hostes sanguinem, & vitam profuturum. Præter hæc juvenem offendit dissolutum, qui ludens fallente alea iratus, Deum sacrilegis vocibus pergebat lacerare; hunc tanta vi Spiritus diuini, culpæ admonuit, vt penitudine subita statim prociderit arguenti, contenderitque per Deum fletu, & lachrimis

vt se ab sæculo vbi peribat eriperet; velle se cum illo, & viuere & mori: secutusque est illum adeò constanter vt ab eo nunquam discesserit. Mascatae quin etiam, quam esse diximus felicis Arabiae oram maritimam; quidam eo illac transeunte ad Christum conuersus, Ormuzium literas ad eum dedit, quibus ita se illi deuouebat, vt vellet cum eo vitam traducere, donec cum eo similiter in candenti crate, lenta morte animam expiraret; cuius voti pignus, præter facultates quibus abundabat, mille ipsi tradebat aureos, quos in egentes diuideret. Mirabilius annorum septuaginta senem post peccata semel apud Berzeum deposita, suauitate captum cœlestis spiritus quo exuberabat, non potuisse vnquam ab eo diuelli, sed bona vxoris, & filiorum suorum venia, præceptori optimo adhæsisse, domo eadem utebatur, negabat vsquam nisi apud illum se pacem animi & voluptatem reperire; affectabatur quocumque isset, præstolabatur ad illorum fores quos confessionis, aut morbi causa inuiseret, sperabatque se in Iaponiam ab eo ducendum vbi tandiu cum ipso degeret, dum vnà cum ipso, martyr occumberet. Agebant hi omnes, & alij quidam (de quibus nihil ad nos peruenit distinctius) in nouo Collegio S. Pauli, quod in cœnobio Pauli olim Iogui, nuper Christo adjuncti, statutum fuerat, tenebantque hanc in communi vita rationem. Ex his designabatur qui cœteros hora ante solis exortum excitaret, sequebatur meditatio diuinorum & sacrum; inde prælectio literaria vsque ad prandium, quod hora vna antecedebat meridiem: à sumpto prandio conscientiae examen, & aliquanto post iterum schola in seram vesperam; rum cœna, sub cœnam litaniarum cantus, denuo altera meditandi hora, denuoque examen: postremo somnus. Sexta feria in templo memores Christi patientis dabant piæ flagellationi vltionem manum; dominicis, ac festis laxabant animum, sacris per horam noctu colloquiis, maxime de arte tentationes improbas expugnandi: priuata sui diuexationes continuæ, in publico crebræ, mendicare per urbem, ægrotis in nosocomio ministrare, verba facere Saracenis & eiusdem generis aliæ: ad martyrium denique fingebantur, cuius tantopere desiderijs feruebant, vt perpetui essent in Arabia, Perside, Æthiopia prehensanda, vbi adducendis ad Christum populis, vitam pro Christo cum sanguine funderent: nec erant hi summi virtutis euanidæ, & parum securi roboris, quales ferè tyronum, qui spirant grandia formandis animo imaginibus pugnarum quas se fingunt pugnare aduersus ethnicos, concionando conuincendo, & lentis mortibus dura explendo martyria: papæ! quanta generositate? longingua scilicet, forti que in solis pugnarum simulacris animo præceptorum: hi vero Berzei alumni, domum sapius gestientes redibant, quod lapidati à Mauris, quod faucij, quod mille ab Iudæis & ethnicis quibus Christi doctrinam prædicabant, contumelias referrent. [Verum (subdit hæc narrans) quis nos separabit à caritate Christi? prorsus nihil sentio quod nos ita confirmet, vt cupiditas, multa pro Christo patiendi, & mortis præsentia semper ob oculos obuersans.] Sed aduertere vsus est, nisi

quem diu multumque explorasset, ab eo inter nos ad missum neminem, quò tum ipsi probarent an essent in Societate ad mortem duraturi; tum ipsa Societas certior fieret, an essent ejusmodi, quorum excellentia animi & virtutis, vocationi tam arduæ sat esset. In quo digna sunt obseruati nostro quæ tyroni egregio respondit, illi qui Mascata, vt dictum est, Societatem ab eo petierat. Tibi, ait, sum auctor, (quando ex me id rogas) quod Spiritus sanctus tibi suadet, exequaris absque vlla mora, nullum siquidem fallit, sed vnicuique ad æternam salutem, viæ duces se præbet qua illum Deus incedere voluit. Magnas certè ob causas ad Societatis institutum te vocat, ob quas vel totum, si tuus sit, mundum spernere debeas: addis cupere te vehementer, vbiq; mihi indiuiduum comitem fieri, etiam si res feret, in craticula subjectis ignibus, nos torrente. Pulchrè in vniuersum hæc & valde magnificè; reipla & facta vt essent processura, haud satis liquidò dixerim. Multum crucis imago meditationis coloribus in animo picta, dissimilis est à vera martyrij cruce: placent omnibus horti & arbores, dum vere floribus, ætate fructibus ornantur; hieme non item, & cum est in eorum cultura laborandum: haud secus in diuinis; eorum mirabilitate, & pulchritudine facilè homines prolectantur; difficultatem consecretantur ægerrimè, Christi crucem putant suis humeris nimium grauem, nam si genuit Christus sub ejus pondere, & in Ierusalem compitis sub ea concidit, nobis miseris, in hac calamitosa vita quid quæso futurum? oblectant nos cruciamenta martyrum pia mente versata, sed tyrannis si coram sistamur ea experturi, mutata facie, acerba mox fiant & intoleranda: virget enim tunc famis præsentia, sitis, ignominia, contumeliarum, nuditatis, ludibrij, egestatis, verberum, mortisque aded, de quibus sacer vates, *propter te mortificamur tota die estimati sumus sicut oves occisionis*, quarum mors pluma non pluris fit. Quare antequam inde, vbi adhuc es tuus, ed transeas vbi tuus non sis, nec ad mutandum vitæ genus liber, prudens consiliū adhibe, ac perpende, vtriusque quid mali, quid possit boni tibi obtingere, vt cum cæperis, viamque inueris, re nulla terrearis, vel retro cedas. Cogita seriò quæ tibi de nostra Societate subjungo ne queri postea suppetat, fuisse te in vllò deceptum; (Dehinc exposita fufius vortorum religiosorum natura & excellentia, sequitur &) scis, ait, his locis eiusmodi sit Societatis nostræ labor, & opera: primus inter nos, vltimus nostrum est: mihi esse socius qui auet; manet hunc prorsus arumnarum eadem mecum perpeffio: non est discipulus super magistrum: ne te tamen hæc tanta laborum asperitas à cæpro deijciat, conabor te iisdem erigere quibus efficit Deus vt illos ne sentiamus quidem: sumus & ipsi homuli & tibi consimiles, magnos ergo animos assume, nam qui omnia potest in omnibus, & benignus est erga omnes, tibi quoque vt nobis robor sufficiet tenendi constanter propositi. Primo igitur ad oblitterandam criminum nostrorum, & perditarum voluptatum quas deperibamus imaginem, describamus nobis ob oculos mortem pessimam impio-

rum; tum exigendas nostri à Deo rationes pro verendo illo & summo tribunalali, supplicia denique certò pro peccatis luenda. Secundo loco exempla Christi apostolorum & martyrum, omniumque sanctorum reverenda sunt crebra recordatione, ad perseverantem illorum imitationem exprimendam: decet enim seruos non esse Dominis, nec filios patri decolores: quis nos separabit à caritate Christi? non fames, non sitis, nec lassitudo, nec ipsa mors. Tertio prospicienda est gloria beatorum & nostra, quæ non est alia præter Deum. Frui ejus aspectu & amore cum choris mentium beatarum, explere oculos videndo illo, audiendoque aures; os, mentem, memoriam, voluntatem, laude, intelligentia, recordatione illius & affectu; sensuum singulos propriis castissimisque delitiis. Illic vita interitus nescia, valerudo, diuitiæ, satietas, gloria, morborum, egestatis, famis & tædij æternum exilium, Dei enim possessor in eo possidet omnia, ut vice versa cui deest, plane nihil possidet: infelix qui eo exciderit, qui possederit æternum Beatus; Amen. Hinc vides cur mundus nihili nobis sit; morique optemus, ut conquiescamus in Christi sinu, auersemur autem & abhorreamus quicquid ejus obsequio non confert, quo vno gloriamur; omnium egeni, omnibus in Deo affluimus; in seruitute Obedientiæ libertate gaudemus, quanta hominum nemo; viuimus enim jure arbitratoque nostro, cum Dei ex natu viuimus, quod vnum cupimus & ambimus; cunctis amabiles castimonia nos facit, pellucet enim ex ea diuinum quid, expetuntque nos sibi angeli socios, & serui Dei fratres: omnes diligimus, Deum in primis, post, in illo tamen, & proximum. Eduntur inter nos omnium virtutum exempla illustria & crebra, quæ se crucibus & sudoribus occultant, suntque ejusmodi ut si possint ab hominibus intimè cognosci, mundum nemo vel aspectu dignetur,] nonnullis ad vltimum stylo eodem expositis, [si te his, ait, conditionibus socium mihi offers, ne recusem me cogis, imo ut excipiam, multumque complectar, laboris hic socium, & illie gloriæ sempiternæ cum eo utique Domino, qui distenta in cruce brachia, nulli hominum claudit: qui tibi suo spiritu illuxit Deus, idem tibi dux esse pergat in via veritatis, teque in perpetuum stabiliat. Amen.] Hos ad perfectam virtutem spiritus, ab iis Berzeus exigebat qui ad Societatem accederent.

Certe quidem ex dictis clarum est, fietque dicendis etiam clarius, ejus morem viuendi haudquaquam fuisse ab documentis dissimilem, & si Berzei virtus adhuc novitij. modestia tulisset, has omnes regulas, potuit hac vna concludere, nimirum viueret ex norma quam ab se teneri cerneret; hoc est præscripto religiois absolutæque sanctitatis; cui minimè quidem tunc primam incubuit cum missus in Indiam, vidit absque illo virtutis apparatu, sustinenda illi expeditioni se fore impari; sed ab ingressu in Societatem, affectiones sæculi vniuersas, seque adeò ipsum penitus exiit; deditque jam tum peculiare hujus indicium. Reuisebat de more Vlyssipone Conimbricam Simon Rodericus, ad excitandum subinde ardorem sanctum in